

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
OF TRIAMUDOMSUKSAPATTANAKARN SCHOOL GROUP

¹ชุตินกร์ ทศนกิจ, ²ศีกฤทธิ์ ศิลาลาย

¹ Chutiporn Tussanakit and ²Khukrit Silalaiy

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ประเทศไทย
Ramkhamhaeng University, Thailand

¹6414470025@rumail.ru.ac.th

Received: March 24, 2023; Revised: April 6, 2023; Accepted: April 20, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 19 โรงเรียน จำนวน 301 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .984 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's Method) ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้ 2.1) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน 2.2) ครูที่มี

¹ นักศึกษา, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) ครูที่มีปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรม ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะเชิงนวัตกรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research was survey research. The purpose was to study and compare the innovative leadership of school administrators in Triamudomsuksapattanakarn School group, classified by education level work experience and school size. The sample group used in this research were 301 teachers who work in the group of Triamudomsuksapattanakarn School in the academic year 2022. The research tool was a questionnaire about innovative leadership of school administrators in the group of Triamudomsuksapattanakarn School. The confidence value was .984. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, t-test, One – way ANOVA, and Scheffe's multiple comparison method. Finding are as follows: 1) Innovative Leadership of School Administrators in the group of Triamudomsuksapattanakarn School was at high level, considering each dimension of the opinions, all of them were also at high level. 2) A comparison of the innovative leadership of school administrators. in the group of Triamudomsuksapattanakarn School the results can be summarized as follows: 2.1) The teachers with different educational levels have opinions about innovative leadership of school administrators in the group of Triamudomsuksapattanakarn School Overall and in each aspect. were found to be with no different. 2.2) The teachers with different work experiences had different opinions towards Innovative Leadership of School Administrators in the group of Triamudomsuksapattanakarn School Overall and in each aspect, it was found that they were no different. Except for teamwork and participation were found to be different at a significant level of .05 2.3) The teachers with different school sizes have opinions about innovative leadership of school administrators in the group of Triamudomsuksapattanakarn School Overall and in each aspect were found to be with no different. Except in creating an atmosphere for creating innovation were found to be different at a significant level of .05.

Keywords : Innovative Leadership, School Administrators

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ในยุคไร้พรมแดน ความรู้ วิทยาการทุกอย่างรอบๆ ตัวเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง ทุกสิ่งจึงต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงไปพร้อมกัน เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมโลกท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง โลกในปัจจุบันสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วการบริหารจัดการในทุกวิชาชีพจำเป็นต้องมีการปรับตัวอยู่เสมอ จึงจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการ จึงจะทำให้การศึกษابرลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้การจัดการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้ต่างๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้มีการปรับเปลี่ยนกฎกระทรวงการจัดการศึกษาของประเทศในทุกด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนโยบายของสถานศึกษาและตรงตามความต้องการของประเทศที่เข้าสู่สังคมโลกที่กำลังแข่งขัน การปรับเปลี่ยนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นกลไกที่ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้านที่สำคัญ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในสถานศึกษานั้นก็คือผู้บริหารสถานศึกษาและครู อันเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยตรง ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารต้องใช้ยุทธศาสตร์หลายๆ อย่าง การมีภาวะผู้นำจึงเป็นยุทธศาสตร์ตัวหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการบริหาร. อันจะพาทุกคนในสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การที่ผู้ใดบังคับบัญชาหรือครูจะปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถได้นั้นขึ้นอยู่กับสมรรถภาพ ในการทำงานของผู้บริหารและการแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าผู้บริหารและครูเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ (Reddin, 1970 : 66) และเนื่องจากวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงวิชาชีพหนึ่ง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาจะต้องเป็น “มืออาชีพ” จึงจะทำให้การศึกษابرลุความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดีจึงจะนำไปสู่การจัดการและการบริหารสถานศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ปรับกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-based curriculum) พัฒนาสมรรถนะในยุคใหม่ (Competency-based Learning) ด้วยการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการพัฒนาการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps เน้นวิธีเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ผ่านขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล การจัดข้อมูลให้เกิดความหมายผ่านการคิดวิเคราะห์ ออกแบบ

สร้างสรรค์ สร้างทางเลือก ตัดสินใจเลือกเป้าหมายแนวทางที่นำไปสู่ความสำเร็จ วางแผนลงมือทำ ตรวจสอบแก้ปัญหา พัฒนาไปสู่ระดับนวัตกรรม ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้สามารถนำมาปรับใช้ได้ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และทางออนไลน์ เพื่อเข้ากับบริบทของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ต่อยอดในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสิ่งที่สำคัญคือการสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อไปสร้างความรู้ระดับหลักการ สร้างนวัตกรรมและเสริมสร้างสมรรถนะแก่นักเรียน เกิดสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (จริญญารักษ์ ศรีจินดาริ, 2564 :868) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาองค์กรให้มีการสร้างนวัตกรรม การกำหนดทิศทางโครงสร้างองค์การและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มุ่งเน้นและผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรด้วยการเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสำคัญให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม (จิราภา ประพันธ์พัฒน์, 2560 :16) และมีการส่งเสริมต่อยอดการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม...เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการบริหารเกิดการสร้าง การพัฒนา และผลักดัน เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยมุ่งหวังให้ได้ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารให้มีทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของการศึกษาไทยในระดับสากล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาทั้งหมด 19 แห่ง จำนวนครูทั้งสิ้น 1,404 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 19 โรงเรียน จำนวน 301 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป (Cohen, Manion Morrison, 2011) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratied Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการเป็นชั้นในการแบ่ง และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (simple random sampling) และเทียบสัดส่วนเพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างครูผู้ตอบแบบสอบถามจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจากแนวคิดและงานวิจัย จำนวน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรม 3) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 4) ด้านการบริหารความเสี่ยง 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 6) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการโดยแบ่งเป็น 6 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามรูปแบบมาตราส่วนแบบประมาณค่า ตามแบบวัดโดยวิธีของ Likert Scale

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	4.21	.445	มาก
2. ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรม	4.15	.481	มาก
3. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.19	.496	มาก
4. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.17	.438	มาก
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.16	.497	มาก
6. ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.19	.485	มาก
รวม	4.18	.414	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุดคือด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.19$) ด้านการบริหารความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.17$) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.16$) และด้านที่ต่ำที่สุดคือด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.15$)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	4.18	.449	4.27	.434	-1.636	.103
2. ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรม	4.14	.501	4.15	.445	-.219	.827
3. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.22	.480	4.14	.523	1.246	.214
4. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.16	.420	4.19	.472	-.660	.510
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.14	.471	4.20	.542	-.919	.359
6. ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.15	.498	4.26	.455	-1.934	.054
รวม	4.16	.413	4.20	.418	-.762	.447

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน			F	p
	น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปี		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	4.18	4.20	4.31	1.477	.230
2. ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรม	4.10	4.14	4.24	1.547	.215
3. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.19	4.14	4.35	3.321	.037*
4. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.14	4.15	4.31	2.831	.061
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.16	4.15	4.22	.366	.694
6. ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.10	4.21	4.27	2.393	.093
รวม	4.15	4.17	4.28	1.981	.140

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี

2.3 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันแต่พบว่าด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา			F	p
	ขนาด เล็กและ กลาง	ขนาด ใหญ่	ขนาด ใหญ่ พิเศษ		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	4.14	4.22	4.25	1.765	.173
2. ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้าง นวัตกรรม	4.04	4.15	4.21	3.292	.039*
3. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.14	4.15	4.24	1.416	.244
4. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.10	4.19	4.20	1.347	.262
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	4.09	4.13	4.22	1.955	.143
6. ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.10	4.20	4.23	1.821	.164
รวม	4.10	4.17	4.22	2.355	.097

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มากกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและกลาง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการรับรู้และเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และนอกจากนี้รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการปฏิวัติรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาแบบใหม่ให้เกิดการคิดค้น และพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างรอบด้านเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาทำให้ผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีการพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถในการนำพาสถานศึกษาก้าวสู่ความสำเร็จ โดยอาศัยเทคนิคการบริหารจัดการที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรมและนำไปใช้ในสถานศึกษา โดยเฉพาะการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีแนวทางและวิธีการใหม่ในการทำงาน มีการประสานความร่วมมือจากบุคลากร ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสร้างงานให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาสถานศึกษา โดยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างบรรยากาศในองค์กรให้เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมและมีการบริหารความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้ หากผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะดังกล่าวจะกลายเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารจัดการสถานศึกษาทำให้สถานศึกษาขับเคลื่อนสอดคล้องไปกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินชีวิตของทุกคนในสังคมต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับความความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และด้วยนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับนวัตกรรมซึ่งเห็นได้จากนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการระดมสรรพกำลังเพื่อส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การพลิกโฉมการศึกษาไทยด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาผ่านระบบดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการถ่ายทอดนโยบายแก่ครูในสถานศึกษาของตนเอง และมีการกระตุ้นให้ครูตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านนวัตกรรมอยู่เสมอ ทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้าง พัฒนา และการนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ บริหารพานิช (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิง

นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณา แก้วสีหมอก (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตหนองจันทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตหนองจันทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย พันธกิจที่ชัดเจนจึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความคิดตรงกัน ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสาร สามารถสื่อสารได้ถูกต้องทันสมัย ตรงกับความเป็นจริง ทันต่อเหตุการณ์และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจึงทำให้ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ในส่วนของด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าได้ปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นระยะเวลามากกว่า จึงมองเห็นกระบวนการปฏิบัติงาน การประพัตินของผู้บริหาร การมุ่งเน้นสร้างสรรค์นวัตกรรมผ่านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม โดยบูรณาการความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่ดีเพิ่มขึ้น รวมถึงความเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการของสถานศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีวัฒน์ ยืนยง (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์และประเภทวิชาที่ปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาพร หวานสนิท (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ผลการวิจัยพบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในด้านการทำงานเป็นทีม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 ครูปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษาที่ขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวม

และรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในทุกขนาดมีการปรับตัวเพื่อเข้าสู่โลกในศตวรรษที่ 21 มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบรับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ รวมไปถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษานั้นได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาทั้งประสิทธิภาพการจัดการเรียน การสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา การยกระดับคุณภาพการศึกษา และการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และนอกจากนี้โรงเรียนในเครือข่ายเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการยังมีโครงการพัฒนาบุคลากรทั้ง 19 โรงเรียน เพื่อให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนทำให้ครูสามารถพัฒนาตนเอง ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีความพร้อมทุกด้านในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองให้มีคุณภาพ ทำให้ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันในส่วนของการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรม ขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมในทุกด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการระดมการสร้างสรรค์นวัตกรรมในสถานศึกษา อีกทั้งโครงสร้างหน้าที่และภาระงานของครูมีการสั่งการอย่างเป็นระบบ แตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีทรัพยากรอย่างจำกัด ครูมีภาระงานมากเกินไปส่งผลต่อการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรมและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและเป็นการกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สามารถสรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาคือการใช้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษามาบริหารจัดการสถานศึกษาของตนเอง โดยใช้แนวทางและวิธีการใหม่ในการทำงาน มีการประสานความร่วมมือจากบุคลากร ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างงานให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาสถานศึกษา โดยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างบรรยากาศในองค์กรให้เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม และมีการบริหารความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมมาใช้ และจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างนวัตกรรม 3) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 4) ด้านการบริหารความเสี่ยง 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 6) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *ข่าว ศธ. 360 องศา*. วันที่สืบค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2565 , จากเว็บไซต์ : www.moe.go.th.
- จริญญาภรณ์ ศรีจินดาริ. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 6(3), 865-876.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีธบุรี*.
- ณิชาพร หวนสนธิ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสงขลา สตูล. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(2), 127-142.
- ปิยะวรรณ บริหารพานิช. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วารสาร นวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 1(2), 44-55.
- ปรีวัฒน์ ยืนยง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค อุบลราชธานี. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 4(3), 330-340.
- สุพรรณษา แก้วสีหมอก. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(8), 419-433.
- Cohen, Louis. Lawrence, Manion. & Keith Morrison. (2011). *Research Methods in Education* (P.147). 7 th Edition Routledge U.S.A.
- Reddin, W J. (1970). *Managerial effectiveness*. New York : Mac Graw Hill.